

Ministerie van Financiën
Korte Voorhout 1
2511 CW DEN HAAG

Via www.internetconsultatie.nl

Oosterbeek, 1 februari 2012

Geachte dames en heren,

De maatschap ONS Accountants heeft kennisgenomen van het zogenaamde “consultatiedocument” en is u zeer erkentelijk voor de mogelijkheid die wordt geboden een bijdrage te leveren aan het publieke debat rondom het accountantsberoep: een beroep waar wij trots op zijn.

Wij kiezen er voor u een reactie op hoofdlijnen te geven die ons inziens de kern raakt van het debat, maar niet inzoomt op alle individuele vragen die het consultatiedocument bevat.

Het is een feit dat onze beroepsgroep betrokken is geweest bij problemen in de financiële wereld op een wijze die maatschappijbreed vraagtekens heeft opgeroepen. Hier zijn zeker nuanceringen aan te brengen, immers, de wereld van nu bevindt zich in een ongekende crisis, overheden en toezichthouders hebben evenzeer reputatieschade opgelopen en de vele situaties waarin betrokkenen correct hun werk hebben gedaan, blijven onderbelicht. Dat alles maakt de publieke vraagtekens rondom de rol van de accountant niet minder.

Zoals vaker leidt een crisis tot de roep om maatregelen. Het is daarbij de uitdaging om maatregelen te formuleren die bijdragen aan daadwerkelijke oplossingen, respectievelijk voorkoming van toekomstige problemen. Tegelijkertijd mogen deze maatregelen niet leiden tot het beschadigen van datgene wat wel goed functioneert, bijvoorbeeld door invloed te hebben op andere delen van onze werkzaamheden die door cliënten (respectievelijk het maatschappelijk verkeer) worden gewaardeerd.

Het consultatiedocument spitst zich toe op controlerende accountants van organisaties van openbaar belang (OOB's) en op onderdelen tevens op ondernemingen binnen het midden en klein bedrijf (MKB). Binnen Nederland is een driedeling overigens een meer reële afspiegeling:

1. Organisaties van openbaar belang;
2. Grote organisaties (waaronder rechtspersonen), evenwel niet van openbaar belang;
3. Middelgrote en kleine organisaties (waaronder rechtspersonen).

De controlerend accountant fungeert in alle gevallen ten behoeve van gebruikers: de eigenaren van de organisatie, de leiding van de organisatie en het maatschappelijk verkeer. Er is binnen de driedeling echter een duidelijk verschil in de balans tussen de belangen van deze gebruikers. In de uiteenzetting hierna wordt hier, generaliserend, op in gegaan.

Ad 1. Het staat buiten kijf dat het brede maatschappelijk verkeer per definitie een groot belang heeft bij organisaties van openbaar belang. Er bestaat als regel scheiding van leiding en eigendom. Tegelijkertijd zijn de omvang en de beschikbare middelen zodanig dat de organisatie niet afhankelijk is van de controlerend accountant voor adviezen en andere diensten.

Ad 2. Grote organisaties zonder openbaar belang hebben niet de maatschappelijke rol die een OOB status met zich meebrengt en een minder vanzelfsprekende scheiding tussen leiding en eigendom. Doorgaans zijn de organisatie omvang en financiële middelen zodanig dat de organisatie niet is aangewezen op de controlerend accountant voor adviezen en andere diensten.

Ad 3. Middelgrote en kleine organisaties hebben een beperkte functie in het maatschappelijk verkeer. Meestal zijn leiding en eigendom in één hand (directeur groot aandeelhouder: DGA). De controlerend accountant fungeert tevens als sparringpartner voor de DGA en is zijn eerste adviseur. Overigens behoeven kleine rechtspersonen geen wettelijke accountantscontrole.

Naar onze mening dienen eventuele maatregelen waarop met deze consultatieronde geanticipeerd wordt rekening te houden met deze driedeling. Wij vragen daarbij bijzondere aandacht voor de 3^e categorie, middelgrote en kleine organisaties.

Het kan niet de bedoeling zijn dat de zwaarwegende rol van de accountant ten behoeve van de organisatie beperkt wordt door regelgeving die ontstaat om de meer publieke rol van de accountant bij OOB's te borgen. Evenmin kan het de bedoeling zijn dat hieruit voortvloeiende beroepsreglementering leidt tot verhoogde controle inspanningen (en daarmee kosten) voor ondernemingen binnen het MKB.

Dezelfde bezwaren gelden in beginsel ook de 2^e categorie, de grote organisaties zonder OOB status. De afwezigheid van een openbaar belang rechtvaardigt dat maatregelen die genomen worden in het OOB segment uitsluitend vanwege het openbare belang, zonder effect blijven voor overige grote organisaties.

De onafhankelijkheid van de controlerend accountant is een fundament onder zijn oordeel. Voor zover ons bekend is een gebrek aan onafhankelijkheid van de controlerend accountant tot op heden geen oorzaak geweest van gebreken in controles binnen het OOB segment.

Het blijft een feit dat de gecontroleerde de rekening van de accountant betaalt. Ook als die rekening “slechts” de controle van een OOB betreft, dan nog betreft dit aanmerkelijke financiële belangen. In schijn mag (verdere!) regulering van de dienstverlening door controlerend accountants wellicht bijdragen aan een grotere onafhankelijkheid, in wezen niet. Daadwerkelijke onafhankelijkheid is een houding, die overigens mede mogelijk wordt gemaakt doordat de accountantsorganisaties die OOB’s controleren in financiële zin niet afhankelijk zijn van één cliënt. Een punt om over na te denken wanneer de financiële slagkracht van deze organisaties zou lijden onder beperkingen in de aan te bieden dienstverlening.

Altijd zal er een afweging moeten plaatsvinden tussen individuele belangen van de gecontroleerde organisatie en de openbare belangen van het maatschappelijke verkeer. Het fixeren van een dergelijke belangenafwegingen in starre regelgeving moet worden ontraden: het is altijd beter om hier een situatie afhankelijke keuze in te kunnen maken. De plaats voor een dergelijke belangenafweging is naar onze mening de Auditcommissie.

Om de balans in afwegingen tussen het openbare belang en het organisatiebelang te bewaken, lijkt het ons goed dat omtrent onafhankelijkheidsvraagstukken van de controlerend accountant besloten wordt in de Auditcommissies van OOB’s. Het openbare belang wordt in Nederland primair behartigd door de Overheid. In het verlengde van deze constatering zien wij een rol weggelegd voor een evenwichtige vertegenwoordiging van de Nederlandse overheid binnen deze Auditcommissies. Het komt ons voor dat hiermee tevens een “principle based” besluitvorming wordt bevorderd.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

ONS Accountants
voor deze:

Drs. J. Peters RA